

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

Директори Пажӯҳишгоҳи рушди
маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии
Академияи таҳсилоти Тоҷикистон
номзади илмҳои техникӣ

Ниёзӣ С. Р.

16 апрели соли 2025

ХУЛОСАИ

ҷаласаи васеи шӯъбаи педагогика, психология ва методикаи таълими Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ба кори диссертатсионии докторанти шӯъбаи педагогика, психология ва методикаи таълими Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон Қаюмова Ҳурилко Тағайевна дар мавзӯи “Ташаккули сулҳдӯстӣ, таҳаммулпазирӣ ва ватандӯстии мактабиёни хурдсол (зимни маводи анъанаҳои халқи тоҷик)”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот пешниҳод гардидааст.

Қаюмова Ҳурилко Тағайевна 14-уми июли соли 1973 таваллуд шудааст. Соли 2000 Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдулоҳи Рӯдакиро хатм намудааст. Мавсуф фаъолияти меҳнатиашро соли 1996 ба ҳайси муаллимаи синфҳои ибтидоӣ дар муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №13-и ш. Кӯлоб оғоз намуда, соли 2002 ба ҳайси муаллимаи синфҳои ибтидоии Литсейи “Лаёқат”-и ноҳияи Шохмансури шаҳри Душанбе, соли 2011 директори Мактаб-интернати №4-и шаҳри Душанбе, соли 2012 директори Гимназияи хусусии “Ҳиммат”-и шаҳри Душанбе, соли 2013 мутахассиси пешбари раёсати ташкили назорати давлатӣ ва баҳодихӣ ба сифати таҳсилоти Хадамоти давлатии назорат дар соҳаи маорифи назди Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2017 мудири шӯъбаи таҳсилоти олии касбӣ ва баъдидипломии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон, соли 2021 мудири кафедраи назария ва методикаи тарбияи томактабии факултети таҳсилоти томактабии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ, соли 2023 муовини директор оид ба корҳои тарбиявии Коллеҷи омӯзгории ба номи Хосият Махсумоваи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ фаъолият намудааст. Мавсуф айнаи замон ба ҳайси дотсенти кафедраи педагогика ва психологияи

Коллеҷи омӯзгории ба номи Хосият Махсумоваи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни фаъолият менамояд.

Қаюмова Ҳуриқо Тағайевна баъд аз хатми донишгоҳ ба шуъбаи омодаسازی кадрҳои илмӣ ва илмӣ-педагогии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон дохил шуда, таҳти роҳбарии академик Лутфуллозода Муҳаммад дар мавзӯи “Тарбияи сулҳдӯстӣ ва таҳаммулпазирӣ мактабиёни хурдсол зимни анъанаҳои халқи тоҷик” таҳқиқоти илмӣ худро оғоз намуда, соли 2013 диссертатсияи илмӣ номзадиро дар шурои назди КОА-и Вазорати маориф ва илми Федератсияи Руссия дифоъ намудааст.

Мавсуф аз 21.10.2016, таҳти №180 дар докторантураи Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ба шуъбаи ғоибона дохил шуда, соли 2020 онро хатм намудааст.

Дар Шурои олимони Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон 28.02.2017, №02 мавзӯи рисолаи доктории Қаюмова Ҳ. Т. таҳти унвони “Ташаккули сулҳдӯстӣ, таҳаммулпазирӣ ва ватандӯстии мактабиёни хурдсол (зимни маводи анъанаҳои халқи тоҷик)” тасдиқ карда шудааст.

Ба кори илмӣ докторант доктори илмҳои педагогӣ, профессор, академики Академияи таҳсилоти Тоҷикистон Лутфуллозода Муҳаммад мушовири илмӣ таъйин шудааст.

Чаласаи васеи шуъбаи педагогика, психология ва методикаи таълими Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон баромади довталаби дараҷаи илмӣ Қаюмова Ҳуриқо Тағайевна дар мавзӯи “Ташаккули сулҳдӯстӣ, таҳаммулпазирӣ ва ватандӯстии мактабиёни хурдсол (зимни маводи анъанаҳои халқи тоҷик)”, хулосаи мушовири илмӣ докторант, доктори илмҳои педагогӣ, профессор, академик Лутфуллозода Муҳаммад ва музокираву муҳокимаҳои илмӣ иштирокчиёни чаласаро шунида, ба чунин хулоса расид:

1. Ихтисос, мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионии Қаюмова Ҳуриқо Тағайевна ба шиносномаи ихтисоси илмӣ 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот, аз ҷумла, ба банди 3-Антропологияи педагогӣ низоҳои педагогӣ /шароит/ рушди шахсият дар раванди таълим, тарбия, таҳсилот), банди 5-Назария ва концепсияи тарбия (шароити иҷтимоӣ фарҳангии тарбия; қонуниятҳо, принципҳои тарбияи кӯдак дар марҳилаҳои гуногуни ба воя расидан: асосҳои арзишии бунёди раванди тарбия, низомҳои педагогии тарбия: мувофиқат мекунад.

Диссертатсияи Қаюмова Хурилко Тағайевна ба шиносномаи ихтисоси илмӣи 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот мутобиқат намуда, самтҳои асосии онро инъикос мекунад.

Диссертатсияи Қаюмова Хурилко Тағайевна аз муқаддима, чор боб ва 12 зербоб, хулоса ва рӯйхати адатбиёти истифодашуда иборат аст.

2. Мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионии Қаюмова Хурилко Тағайевна “Тарбияи ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирӣ хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар асоси фарҳанги педагогии тоҷикон” ба самти афзалиятноки илми педагогикаи миллӣ – анъанаҳои пешрафтаи халқи тоҷик дар ташаккули ватандӯстӣ, сулҳдӯстӣ ва таҳаммулпазирӣ хонандагони синфҳои ибтидоӣ робитаи бевосита дошта, ба амалисозии талаботи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи маориф”, “Консепсияи мактаби миллӣ”, “Консепсияи миллии таҳсилот дар Ҷумҳурии Тоҷикистон”, “Консепсияи миллии тарбия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон”, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи кӯдак”, ҳамчунин Стратегияи миллии рушди маориф дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то солҳои 2030 дар ташаккули ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирӣ хонандагони синфҳои ибтидоӣ, инчунин салоҳиятҳои касбии омӯзгорон нигаронида шудааст.

Аз ҳамин мавқеъ, мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионии Қаюмова Хурилко Тағайевна, ки дар ташаккули ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирӣ хонандагони синфҳои ибтидоӣ саҳми босазо гузошта метавонад, муҳим ва муҳрам арзёбӣ мешавад.

3. Натиҷаи асосии таҳқиқоти диссертатсионӣ мазмунӣ асосии таҳқиқотро ифода карда, дар 36 интишороти муаллиф, 29 мақолаи илмӣ, ки дар нашрияҳои илмӣ тақризшавандаи феҳристи тавсиянамудаи КОА-и Вазорати маориф ва илми Федератсияи Россия ва КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, 3 номгӯй маводи таълимию-методӣ, 3 номгӯй монографияи илмӣ, 4 мақолаю маъруза дар маҷмуаҳои маводи конференсияҳои илмӣ байналмилалӣ ва нашрияҳои соҳавӣ назди Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон инъикос ёфтаанд.

Теъдод ва мазмунӣ интишороти натиҷаҳои илмӣ, аз ҷумла, мақолаҳои илмӣ докторант, ки дар нашрияҳои илмӣ тақризшавандаи феҳристи тавсиянамудаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва нашрияҳои дигар ба таъъ расидаанд, ба муҳтавои диссертатсия ва автореферати он мутобиқат доранд.

Мақолаҳои дар нашрияҳои илмӣ тақризшавандаи феҳристи тавсиянамудаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва КОА-и Вазорати маориф ва илми Федератсияи Россия нашргардида:

[1-М] Қаюмова Ҳ. Т. Моҳияти тарбияи сулҳдӯстӣ ва таҳаммулпазирӣ дар сифатҳои ахлоқии хонандагони синфҳои ибтидоӣ. [Матн] /Ҳ.Т.Қаюмова //Паёми Пажӯҳишгоҳи рушди маориф. – Душанбе, 2024. №1(45). С.112-118. ISSN 2617-5320.

[2-М] М.Лутфуллозода, Қаюмова Ҳ. Т. Нақши Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ- Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон дар ташаккули давлатдорӣ муносири тоҷикон. [Матн] /Ҳ.Т.Қаюмова //Паёми Пажӯҳишгоҳи рушди маориф. – Душанбе, 2025. №2(50). С.112-118. ISSN 2617-5320.

[3-А] Қаюмова Ҳ. Т. Воспитание миролюбия у учащихся на примере народного творчества [Текст] /Х. Т. Қаюмова //Вестник педагогического государственного университета им. С.Айни. – Душанбе. –2020. –№2 (45). С.15-17. ISSN 2219-5408.

[4-А] Қаюмова Ҳ. Т. Тарбияи сулҳдӯстӣ тавассути анъанаҳои миллии халқи тоҷик [Матн] /Х. Т. Қаюмова // Паёми донишгоҳи педагогии давлатии ба номи С.Айни. – Душанбе. –2013. –№2 (45). С. 15-17. ISSN 2219-5408.

[5-А] Қаюмова Ҳ. Т. Произведения из наследия предков по миролюбию для учащихся/ [Текст] Ҳ. Т. Қаюмова // Известия Академии наук Республики Таджикистан (отделение общественных наук). – Душанбе. – 2014. –№3. – С. 58-61.

[6-М] Қаюмова Ҳ. Т. Когда в ответе родители [Текст] /Ҳ. Т. Қаюмова // Вестник педагогического государственного университета им. С.Айни. – Душанбе. – 2013. –№3 (46). – С. 175-176. ISSN 2219-5408.

[7-М] Қаюмова Ҳ. Т. Воспитание толерантности у подростков [Текст] /Ҳ.Т.Қаюмова // Вестник педагогического государственного университета им. С.Айни. –Душанбе. –2013. –№2 (51).–С. 195-199. ISSN 2219-5408.

[8-М] Қаюмова Ҳ. Т. Воспитание детей на традициях таджикского народа в современной педагогике [Текст] /Ҳ. Т. Қаюмова // Вестник Курган-Тюбинского государственного университета имени Носира Хусрава.– Курган-Тюбе. – 2017.– 1-3(47). – С.133-137.ISSN 2309-6764.

[9-М] Қаюмова Ҳ. Т. Воспитание толерантности у детей школьного возраста [Текст] /Х. Т. Қаюмова// Вестник Курган-Тюбинского государственного университета имени Носира Хусрава.– Курган-Тюбе. – 2017.– 1-4 (49). – С.152-157. ISSN 2309-6764.

[10-А] Қаюмова Ҳ. Т. Воспитание детей на традициях таджикского народа в духе миролюбия и патриотизма [Текст] / Х. Т. Қаюмова // Вестник Курган-Тюбинского государственного университета имени

Носира Хусрава (научный журнал). – Бохтар. – 2018. – 1-1(51). – С.152-157. ISSN 2309-6764.

[11-А] Қаюмова Ҳ. Т. Роль педагогического содружества в формировании нравственных установок младших школьников [Текст] / Х. Т. Қаюмова // Вестник педагогического государственного университета им. С.Айни. – Душанбе. – 2018. – №5-2(77). – С. 41-45. ISSN 2219-5408.

[12М] Қаюмова Ҳ. Т. Акмалова М. А. Особенности семейной и школьной ситуации в педагогической деятельности учащихся средних общеобразовательных учебных заведений [Текст] / Х. Т. Қаюмова // Вестник Курган-Тюбинского государственного университета имени Носира Хусрава (научный журнал). – Бохтар. – 2018. – 1-1(51). – С.105-111. ISSN 2309-6764.

[13-М] Қаюмова Ҳ. Т. Педагогика толерантности как фактор формирования у учащихся начальных классов нравственных установок [Текст] / Х. Т. Қаюмова // Вестник Курган-Тюбинского государственного университета имени Носира Хусрава (научный журнал). – Бохтар. – 2018. 1-2 (53). – С.93-97. ISSN 2309-6764.

[14-М] Қаюмова Ҳ. Т. Педагогические основы воспитания подростков в духе миролюбия и патриотизма / Х.Т.Қаюмова [Текст] // Вестник Курган-Тюбинского государственного университета имени Носира Хусрава (научный журнал) – Бохтар. – 2018. – 1-3 (55). – С.146-151. ISSN 2309-6764.

[15-М] Қаюмова Ҳ. Т. Формирование нравственных установок учащихся начальных классов в духе миролюбия, толерантности и патриотизма / Х.Т.Қаюмова [Текст] // Вестник Таджикского национального университета. – Душанбе. – 2018. – №1. – С. 295-500. ISSN 2074-1847.

[16-М] Қаюмова Ҳ. Т. Воспитание толерантности у учащихся / Х. Т. Қаюмова [Текст] // Вестник Таджикского национального университета. – Душанбе. – 2018. – №4. – С. 233-237. ISSN 2074-1847.

[17-М] Қаюмова Ҳ. Т., Акмалова М.А. Состояние и пути совершенствования системы образования / Х. Т. Қаюмова [Текст] // Вестник Таджикского национального университета. – Душанбе. – 2018. – №5. – С. 255-259. ISSN 2074-1847.

[18-М] Қаюмова Ҳ. Т. Труды выдающихся просветителей и мыслителей прошлого и народные традиции, посвященные нравственности. [Текст] / Х. Т. Қаюмова // Вестник Таджикского национального университета. – Душанбе. – 2018. – № 6. – С. 235-239. ISSN 2074-1847.

[19-М] Қаюмова Ҳ. Т. Миролубие и патриотизм – основа воспитания подростков. [Текст] / Х.Т.Қаюмова // Вестник Таджикского

национального университета. – Душанбе. – 2018.– №8.– С. 218-222. ISSN 2074-1847.

[20-М] Қаюмова Ҳ. Т. Педагогическое содружество в формировании нравственных установок младших школьников в Республике Таджикистан. /Х. Т. Қаюмова [Текст] // Вестник Курган-Тюбинского государственного университета имени Носира Хусрава (научный журнал). –Бохтар. – 2018.– 1-3(55). – С.103-106.ISSN 2309-6764.

[21-М] Қаюмова Ҳ. Т. Традиции таджикского народа в современной педагогике. /Х. Т. Қаюмова [Текст] Вестник Таджикского национального университета. – Душанбе. – 2019.– №1.– С. 230-232. ISSN 2074-1847.

[22-М] Қаюмова Ҳ. Т. Педагогика толерантного содружество как средство формирования у младших школьников нравственных качеств. /Х. Т. Қаюмова[Текст] Вестник Таджикского национального университета. – Душанбе. – 2019.– №2.– С. 241-246. ISSN 2074-1847.

[23-М] Қаюмова Ҳ. Т. Воспитание подростков в духе толерантности, миролюбия и патриотизма. /Х.Т.Қаюмова [Текст] Вестник Института развития образования. – Душанбе. – 2019.– №2.(26)– С.46-51. ISSN 2617-5620.

[24-М] Қаюмова Ҳ. Т. Мудрость никогда не приведёт к войне/ Х. Т. Қаюмова [Текст] //Школа и общество. – Душанбе. –2014. – №1 (4). –С. 41-43.

[25-М] Қаюмова Ҳ. Т. Социальная сущность воспитания миролюбия/Х. Т. Қаюмова [Текст] //Маърифати омузгор. – Душанбе. – 2017. – №6. – С. 19-21.

[26-М] Қаюмова Ҳ. Т. Толерантность путь к миру/ Х. Т. Қаюмова [Текст] // Школа и общество. – Душанбе. – 2016. – №2. –С. 28-30.

[27-М] Қаюмова Ҳ. Т. Воспитание миролюбия–наша цель /Х.Т.Қаюмова [Текст] // Маърифат. – Душанбе. – 2017. –№ 7-8. – С. 55-56.

[28-М] Қаюмова Ҳ. Т Арифметикаи зеҳнӣ-омили асосии рушти тафаккур. Паёми ДДОТ №1 (5, 2021) с. 34-38.

[29-М] Қаюмова Ҳ. Т. Кенҷаева З.Х. Асосҳои равонӣ-педагогии ташаккули салоҳияти касбии донишҷӯён. Паёми донишгоҳи омӯзгорӣи Тоҷикистон. № 5-6(9-10) –Душанбе-2021 бахшида ба 90 солагии ДДОТ ба номи С.Айнӣ. Ҷилди 2. Саҳ 122-127 /Х.Т.Қаюмова [Текст] –№5-2(77). – ISSN 2219-5408.\

[30-М] Қаюмова Ҳ. Т. Таълими салоҳиятнокӣ асоси ташкили корҳои мустақилонаи донишҷӯён. Паёми донишгоҳи омӯзгорӣ. Душанбе 2021-№ 5-6(9-10) бахшида ба 90 солагии ДДОТ ба номи С.Айнӣ. Ҷилди 2. Саҳ 118-120. ISSN 2219-5408.

Мақолаҳое, ки дар маҷмуаи маводи конференсияҳои байналмилалӣ нашр шудаанд:

[31-М] Қаюмова Ҳ. Т. Республиканская научно-теоретическая конференция молодых ученых в Таджикском национальном университете - «Школа миролюбия Лидера Нации – ориентир молодёжи в настоящем и светлом будущем светлый путь для будущего процветания», посвящённой 20-летию национального единства и году молодёжи (2017г., посвященная 20 летим национального единства и года молодёжи ,18-19 мая 2017 г. «Национальное единство возрождается из единство возрождается из единства нации» в журнале ТНУ, 18-19 мая 2017 г ,с. 12-15. ISSN 978-99975-54-11-6.

[32М] Қаюмова Ҳ. Т. Моҳияти ахлоқ ва сифатҳои ахлоқии шахс дар тарбияи сулҳдӯстӣ ва таҳаммулпазирӣ. Конференсияи байналмилалӣ: Дар барномаи “Таъмини баробарҳуқуқии кӯдакони имконияташон маҳдуд дар таълим, мушкилот ва роҳҳои ҳалли он дар ҷомеа” дар маркази рушди забони ишора ва таълими ношунавоёни Ҷумҳурии Тоҷикистон. Душанбе -2023. С.253-257. ТДУ 376.4(063.3).(575.3)ТКБ74.3 (тоҷикӣ)

[33-М] Қаюмова Ҳ. Т. Ташаккули давлатдорӣ муносири тоҷикон зимни баргузори ҷалосияи XVI Шӯрои Олӣ . Маҷмуи мақолаҳо. (Маводи мизӣ мудаввар бахшида ба 30- солагии ҷалосияи XVI- уми Шӯрои Олии ҷумҳурии Тоҷикистон). Душанбе, 2022. С. 14-15. ТДУ 376.3(063.3)(375.3); ТКБ 69.3(2тоҷик).

[34-М] Қаюмова Ҳ.Т. Хусусиятҳои ташаккули кӯдакони хурдсол дар рӯҳияи ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирӣ [Матн] Ҳ.Т.Қаюмова // Маводи конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-назариявӣ (шаҳри Душанбе, 8-апрели соли 2025) дар мавзӯи: “Масъалаҳои муносири таълими томактабӣ тамоилҳои рушди он ва самтҳои ислоҳот дар партави Паёми Асосгузори сулҳу ваҳдатӣ миллӣ-Пешвои миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон аз 28.12.2024”. Филиали давлатии донишқадаи ҷумҳуриявӣ тақмили ихтисос ва бозомӯзии кормандони соҳаи маориф дар шаҳри Душанбе. ҶДММ “Таъбу нашр”- 2025. - С. 45-55.

Монография, воситаи таълимӣ ва дастурҳои методӣ:

[35-М] Қаюмова Ҳ. Т. Асосҳои назариявӣ ва амалии ташаккули сифатҳои ватандӯстӣ, сулҳдӯстӣ ва таҳаммулпазирӣ зимни хушмуомилагии хонандагони синфҳои ибтидоӣ тавассути ҷашнҳои миллӣ ва фароғатӣ. (Дастури методӣ). / Ҳ.Т.Қаюмова [Текст]. Душанбе; «Бебок» 2025.108с. ISBN 978-99985-45-58-8

[36-М] Қаюмова Ҳ. Т. Интегративные методы формирования миролюбия, толерантности и патриотизма учащихся начальных классов в трудах классиков таджикско-персидской литературы и народных традициях. (Монография).- /Х. Т. Қаюмова [Текст]. -Душанбе, "Ирфон",2018. –140 с. ISBN-978-99975-0955-0.

[37-М] Қаюмова Ҳ. Т. Теоретическая и методологическая обоснованность формирования миролюбия, толерантности и патриотизма учащихся начальных классов на основе трудов классиков таджикско-персидской литературы и народных традиций (монография) /Х. Т. Қаюмова [Текст]. – Душанбе: Ирфон, 2019.– 258 с. ISBN-978-99975-0955-0.

[38-М] Қаюмова Ҳ. Т. Теоретические основы формирования патриотизма, миролюбия и толерантности учащихся начальных классов на основе трудов классиков таджикско-персидской литературы и народных традиций (Монография) /Х. Т. Қаюмова [Текст]. – Душанбе: ИРОАОТ, 2019. – 260с. ISBN-978-99975-1-143-0.

Натиҷаҳои илмӣ таҳқиқоти диссертатсионӣ ва тавсияҳои методии пешниҳодкардаи докторант дар раванди таълим дар синфҳои 1-4 муассисаҳои таълимии миёнаи умумии №№ 35, 15, 27, 79, 55-и шаҳри Душанбе ва №№ 5, 13-и шаҳри Кӯлоб тавассути баргузор кардани корҳои таҷрибавӣ-озмоишӣ тавсиб ва тасдиқ карда шудаанд. Санадҳои татбиқи натиҷаҳои илмӣ таҳқиқоти диссертатсионӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, ки дар боло зикр гардиданд, мавҷуд буда, ташаққули ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирии хонандагони синфҳои ибтидоӣ собит карда шудааст.

Натиҷаҳои таҳқиқот дар конференсияҳои сатҳи ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ, маърузаҳо дар ҷаласаҳои шубаи педагогика, психология ва методикаи таълим, шуроҳои илмӣ, семинарҳои илмӣ-методии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон, кафедраи педагогика ва психологияи Коллеҷи омӯзгорӣ ба номи Хосият Махсумоваи ДДОТ ба номи С. Айнӣ ва ҷаласаҳои шуроҳои иттиҳодияҳои методии муассисаҳои таълимии миёнаи умумии шаҳр ва ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ мавриди муҳокима ва тасвибу озмоиш қарор гирифтанд.

5. Докторант дар диссертатсияи худ саҳми шахсиро дар ҷанд самти муҳимми таҳқиқот баён намудааст. Ӯ бо таъя ба мероси ғании халқи тоҷик ва арзишҳои фарҳангии он, методологияи навро барои тарбияи ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирии хонандагони синфҳои ибтидоӣ таҳия кардааст. Таҷрибаи педагогӣ, ки дар мактабҳои шаҳрҳои

Душанбе ва Кӯлоб гузаронида шуд, нишон дод, ки истифодаи анъанаҳои миллӣ метавонад шуури ахлоқии хонандагонро қавӣ гардонад ва эҳсоси масъулияти шаҳрвандиро дар онҳо рушд диҳад. Муаллиф бо таҳлили барномаҳои таълимӣ ва китобҳои дарсӣ нишон додааст, ки унсурҳои ватандӯстӣ ва таҳаммулпазирӣ дар таълим ҳанӯз ҳам ҷойгоҳи устувор надоранд, ва бо пешниҳодҳои мушаххас барои пурра кардани муҳтавои онҳо баромад кардааст. Ин натиҷаҳо ро муаллиф дар мақолаҳои илмӣ нашр намуда, дар конференсияҳои Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ва Донишгоҳи педагогии Москва муаррифӣ кардааст, ки дар натиҷа пешниҳодоти ӯ барои тақмили муҳтавои таълимӣ ва тарбиявӣ дар мактабҳои Тоҷикистон мавриди баррасии мутахассисони соҳа қарор гирифт.

Таҳқиқоти диссертатсионии Қаюмова Ҳурилиқо Тағайевна дар шароити муосири ҷаҳонишавӣ муҳим буда, докторант дар раванди амалисозии мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, дар воқеъ, нағзониҳои зеринро ворид намудааст: масъалаи тарбияи ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирӣ хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар асоси истифодаи анъанаҳои халқи тоҷик ва ташаккули онро ошкор сохта, барои омӯзгорони синфҳои ибтидоӣ дар заминаи мафҳумҳои “ватандӯстӣ”, “сулҳпарварӣ” ва “таҳаммулпазирӣ” равишҳои консептуалӣ ва тавсияҳои методӣ таҳия карда, хусусиятҳои асосҳои тарбияи ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирӣ хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар раванди таълим ва дар давраи фаъолияти берунамактабӣ ва берунасинфиро ошкор намуда, шароити тарбияи босамари ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирӣ хонандагони синфҳои ибтидоиро бо далелҳои илмӣ асоснок кардааст.

Дар қори илмӣ ҷанбаҳои назариявӣ ва амалии масъала мавриди таҳлил қарор гирифта, бо тақя ба меъроси педагогии халқи тоҷик усули ташаккули ҳисси ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирӣ дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ пешниҳод гардидаанд. Натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд дар фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ва олии педагогии кишвар истифода гарданд.

Муаллиф дар асоси таҳлили амиқи адабиёти педагогӣ, анъанаҳои мардумӣ ва таҷрибаи муосири таълимӣ, методикаи муассири ташаккули арзишҳои ватандӯстӣ ва таҳаммулпазирӣ дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ таҳия намудааст.

Диссертатсия дар доираи педагогикаи миллӣ равишҳои навро барои тақмили раванди таълиму тарбия пешниҳод намуда, нақши

анъанаҳои таърихию фарҳангии халқи тоҷикро дар тарбияи ахлоқи хонандагони синфҳои ибтидоӣ таъкид менамояд.

Арзиши назариявии таҳқиқот дар он аст, ки:

- мавқеи муаллиф дар қаринаи ҷустуҷӯ ва дарёфти воситаҳои самаранок ва усули муносиби тарбияи ғояи ахлоқӣ ва ақидаҳо нисбат ба ҷаҳони муосир дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ исбот карда шудаанд;

- заминаҳои педагогии тарбияи ахлоқи хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар руҳияи ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирӣ бо назардошти шавқу рағбати ботинӣ, худмуайянкунӣ, худнамоӣ ва ҳадафмандӣ дар расидан ба ҳадафҳо ва вазифаҳои пешбинигардида ошкор карда шуданд;

- тарзи гуфтори омӯзгор дар вазъияти интиҳоби шакл ва усули мусбат ва анъанавии этнопедагогӣ бо мақсади дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ татбиқ намудани сифатҳои волои инсонӣ хушахлоқ муайян карда шудаанд;

- хусусияти дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ тарбия намудани арзишҳои ахлоқӣ дар раванди таълиму тарбия ошкор карда шуда, тавсифномаи муфассали ҷузъиёти чунин фаъолият фароҳам оварда шудааст;

- ягонагии шуури ахлоқӣ ва рафтори хонандагони синфҳои ибтидоӣ бо мақсади азхудкунии қоидаҳо ва меъёрҳои одоб ва ахлоқ ба даст оварда шудааст;

- амсилаи тарбияи ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирӣ хонандагони синфҳои ибтидоӣ ба талаботи вазъияти муосири иҷтимоӣ фарҳангӣ ҷавобгӯ таҳия карда шудааст;

- ба қори озмоишию таҷрибавӣ меъёрҳо ва нишондиҳандаҳои муайян карда шуданд, ки имкон медиҳанд, то динамикаи рушди дараҷаҳои дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ ташаккулёбии малакаҳои ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирӣ дар раванди таълиму тарбия пайгирӣ карда шаванд;

- равишҳои азхудкунии арзишҳои ахлоқӣ ва истифодаи онҳо дар ҳама гуна ҳолатҳо ва вазъиятҳои мушаххас ба тасвир расидаанд.

Аҳаммияти амалии таҳқиқот иборат аст аз:

- таҳияи асосҳои назариявӣ методологии нақши анъанаҳои халқи тоҷик дар ташаккули ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирӣ хонандагони синфҳои ибтидоӣ;

- истифодаи ҷанбаҳои муҳтавоӣ ва техникаи дар раванди таҳсилот оид ба тарбияи асосҳои ватандӯстӣ, сулҳдӯстӣ ва таҳаммулпазирӣ хонандагони синфҳои ибтидоӣ, таъмини дониш ва маҳоратҳо, ки имкон

медиханд самаранокии раванди таълиму тарбия ба таври назаррас баланд бардошта шавад;

- таҳияи тавсияҳо ва васоити таълимии татбиқгардида дар амалияи кор оид ба тарбияи асосҳои ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирии хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар асоси мероси педагогикаи халқии тоҷик.

Баъзе аз маводи таҳқиқотиро метавон дар муассисаҳои таҳсилоти олии педагогӣ барои омодаسازی омӯзгорони синфҳои ибтидоӣ дар робита бо амалиسازی раванди тарбияи асосҳои ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирии хонандагони синфҳои ибтидоӣ мавриди истифода қарор дод. Тавсияҳои илмию методии таҳияшуда тасаввуроти унвонҷӯён ва магистрҳоро оид ба проблемаи мазкур густариш медиҳанд.

Барномаи озмоишию таҷрибавӣ ва амсилаи тарбияи ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирии таҳиягардидаи муаллиф дар синфҳои ибтидоии як қатор мактабҳо метавон дар курсҳои тақмили ихтисос, бозомӯзии омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти иёнаи умумӣ аз хулосаю натиҷагирӣҳои дар рисолаи мазкур овардашуда мавриди истифода қарор диҳад.

Чаласаи васеи шӯбаи педагогика, психология ва методикаи таълими Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон баромади докторант Қаюмова Ҳуриликӯ Тағайевна, хулосаи мушовири илмии докторант, доктори илмҳои педагогӣ, профессор, академики Академияи таҳсилоти Тоҷикистон Лутфуллозода Муҳаммад, муқарризон Шербоев С. – д.и.п., узви вобастаи Академияи таҳсилоти Тоҷикистон, Раҳимзода Х. – д.и.п., профессори шӯбаи педагогика, психология ва методикаи таълими Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон, Каримзода М. – д.и.п., саркотиби илмии Академияи таҳсилоти

Тоҷикистон ва музокираю муҳокимаҳои илмии иштироқчиёно шунида,

ҚАРОР ҚАРД:

1. Диссертатсияи докторанти шӯбаи педагогика, психология ва методикаи таълими Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон Қаюмова Ҳуриликӯ Тағайевна дар мавзӯи “Тарбияи ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирии хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар асоси фарҳанги педагогии тоҷикон”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01. – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот

пешниҳод гардидааст, кори мустақилона баанҷомрасидаи илмӣ буда, ба талаботи КОА- назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Тартиби додани дараҷаи илмӣ ҷавобгӯ доништа шавад.

2. Бо мақсади мувофиқсозии номи мавзуи диссертатсия ба мазмуни матни диссертатсия номи мавзуи диссертатсияи Қаюмова Ҳурилко Тағайевна дар таҳрири зерин: “Нақши анъанаҳои халқи тоҷик дар ташаккули ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирии хонандагони синфҳои ибтидоӣ” баён карда шуда, барои тасдиқ ба Шурои олимони Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон пешниҳод карда шавад.

3. Диссертатсияи Қаюмова Ҳурилко Тағайевна дар мавзуи “Тарбияи ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирии хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар асоси фарҳанги педагогии тоҷикон” барои Ҷимоя ба шурои диссертатсионии 6D.KOA-077 назди Академияи таҳсилоти Тоҷикистон пешниҳод карда шавад.

Қарор дар ҷаласаи васеи шӯбаи педагогика, психология ва методикаи таълими Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон аз 16 апрели соли 2025, протоколи № 04 қабул гардидааст.

Дар ҷаласа 15 нафар иштирок доштанд, аз он ҷумла 3 нафар узви шурои диссертатсионии назди Академияи таҳсилоти Тоҷикистон, ки шурои диссертатсионӣ дар назди он амал мекунад.

Натиҷаи овоздиҳии кушод: “Тарафдор” – 15 нафар; “Зид” – нест; “Бетараф” – нест.

Раиси ҷаласа, доктори илмҳои
педагогӣ, профессор, мудири шӯбаи
педагогика, психология ва методикаи таълими
ПРМ ба номи Абдурахмони Ҷомии АТТ  Иматзода Л.М.

Котиби ҷаласа  Чонмаҳмадова Г.

Маълумот барои тамос: 734024, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш.
Душанбе, к. А. Адхамов 11/2. Тел.: (+992-32) 227 45 25, 227 46 00. E-
mail: prmatt@maorif.tj.

Имзои Л.М. Иматзода ва Г. Чонмаҳмадоваро тасдиқ менамоям.

Мудири шӯбаи кадрҳо ва коргузори
ПРМ ба номи Абдурахмони Ҷомии АТТ  Ҳакимова Х.

